

Hol és hogy vagytok pályakezdő gyógyszerészek?*

Kőhegyi Imre

Ismeretes, hogy Magyarországon évente átlagosan 200 gyógyszerészhallgató végzi el az egyetemet. Ennek ellenére az utóbbi években a patikákban kevés a gyógyszerész. Ez a tény még nyilvánvalóbbá vált a gyógyszer-tárak létesítéséről és működésük egyes szabályairól rendelkező 1994. évi LIV. törvény megjelenése óta, amely helyesen, a gyógyszerexpedíciót a gyógyszerész kezébe adta vissza. A gyógyszerészhány vetette fel bennem azt a gondolatot, hogy megvizsgáljam: az utolsó két évben végzett kollégáim hol helyezkedtek el és mi a véleményük munkájukról, illetve az egyetemen végzett ismeretanyagot miként tudják hasznosítani a gyakorlatban.

A felmerült gondolatok megválaszolására egy 20 pontból álló kérdőívet szerkesztettem, amelyet azzal a kérelemmel küldtem el az utolsó két évben Budapesten és Szegeden végzett 395 gyógyszerész kollégának, hogy azokat anonim módon válaszolják meg. Összesen 295 értékelhető válasz érkezett, a megkérdezett négy évfolyamról közel azonos számban, számszerűen 75, 79, 70 és 71.

Ez úton is köszönetet mondok azoknak, akik voltak szívesek a kérdőíveket kiállítani és visszaküldeni.

A következőkben ismertetem a kérdéseket és az ezekre adott válaszokat

1. Melyik egyetemen szerezte diplomáját?

SOTE 154, SZOTE 141

2. Melyik évben végzett?

1993 – 145, 1994 – 141.

Az ezekre a kérdésekre adott válaszok a visszaküldött kérdőívek feldolgozásához voltak szükségesek

3. A diploma megszerzése után hol helyezkedett el?

A 295 választ adóból 182-en közfoglalmú gyógyszer-tárban helyezkedtek el, ezen belül 106-an magángyógyszertárban.

Ezzel szemben a nagyobb számú állami patikákban csak 76 fő helyezkedett el annak ellenére, hogy az utóbbi években – elsősorban az elhúzódozó patikaprivatizáció miatt – nagy számban távoztak el ezekből kollégák. Ezt alátámasztanom pl. azzal, hogy a PANNONMEDICINA Vállalathoz 2 év alatt 3 kolléga lépett be, miközben 40 lépett ki. Öröm, hogy 31 kolléga választott gyógyszergyártó, hisz szakmánk egyik célja, hogy a gyógyszergyártás elsősorban a gyógyszerészek kezébe kerüljön

Viszonylag sokan, számszerűen 35-en hazai, illetve külföldi gyógyszergyártó, forgalmazó cégnél találtak munkalehetőséget.

Orvos- és gyógyszer-tár-látogatóknak a különböző cégek szívesen alkalmaznak fiatal gyógyszerészeket, akik angol vagy német nyelvtudással rendelkeznek.

Intézeti, kórházi gyógyszer-tárban 19-en, egyetemi kutatóintézetben 17-en kezdték pályájukat Gyógyszer-tári központokban csak 3 fiatal alkalmaztak

Egyéb munkakörbe elsősorban gyógytermékeket forgalmazó céget jelöltek meg kollégáim.

4. Változtatott-e munkahelyet első elhelyezkedése után?

A két budapesti évfolyamból a Szegeden végzettekhez képest kb. 4 és félszer többen, számszerűen 52-en változtattak munkahelyet. A választ adók 22%-a így 2 év alatt már a második munkahelyén dolgozik.

5. Ha változtatott, akkor hová? (Hol helyezkedett el újabban?)

A legtöbben – 30-an – magángyógyszertárban, illetve 17-en belföldi és külföldi gyógyszergyártó cégnél vállaltak munkát. Héttel növekedett a gyógyszergyárakban tevékenykedő kollégák száma. Az intézeti, kórházi gyógyszerészek presztízse és talán anyagi megbecsülése is az utóbbi években kissé megnövekedett, ennek tudható be a 6 fiatal gyógyszer-tárban való elhelyezkedése.

6. A munkahelyváltás oka?

Az indokok között egyforma számmal szerepel – és ez pozitívan értékelhető – az anyagi okok mellett a szakmai fejlődés biztosítása. Ugyanakkor szomorú, hogy már 14-en csalódtak munkahelyükben, munkakörükből.

Az egyéb okok közt a doktorátus készítését, jobb időbeosztást, lakáshoz közelebbi munkahelyet és áthelyezést jelöltek meg.

7. Szereti-e jelenlegi munkáját?

29-en úgy mennek be naponta munkahelyükre, hogy feladataikat nem szívesen végzik. Megjegyzem, szomorú, hogy 65-en vannak a válaszadók között, akik szeretik is meg nem is munkájukat.

8. Ha nem szereti jelenlegi munkáját, hol, ill. milyen munkakörben dolgozna szívesen?

Legtöbben klinikai gyógyszerészként (9), – gyógyszerismertető munkakörben (8), – kutatásban (3), saját patikában (3), intézeti vagy kórházi gyógyszer-tárban (2), szeretnének dolgozni

Volt, aki kevesebb munkatársat jelölt meg, volt aki gyógynövényekkel kapcsolatos munkahelyet kívánna magának. A munkahelyváltásokat, a munkakörben való csalódást nézve felvetődik a kérdés, hogy a fiatalok ismerik-e azt a munkahelyet, amelyet a diploma megszerzése után foglalnak el? A pályázat beadása előtt felkeresik-e jövődi munkahelyüket, érdeklődnek-e munkakörükről, szakmai, anyagi lehetőségeikről? Úgy gondolom, hogy ha a válasz igen lenne, akkor kevesebben hagyták volna el az első munkahelyüket és a 200-nál többen választották volna azt, hogy szeretik a jelenlegi munkájukat.

*A XXX. Rozsnyay Máttyás Emlékverseny (Gyula, 1995. május 16–19.) elhangzott 5. helyezést elért előadás alapján

9 Eddigi munkája során az egyetemen tanult tantárgyak közül mely háromnak vette legnagyobb hasznát?

A gyógyszerhatástan, gyógyszer technológia és gyógyszerügyi szervezési ismereteket hasznosították a legtöbben.

10. Melyik tantárgyból érezte, hogy az egyetemen tanultak nem elegendők?

Az előző kérdésre adott válaszhoz hasonlóan az akkor kitűnik, hogy az első három tárgy megegyezik, vagyis a legjobban hasznosított tantárgyakból is további ismeretanyag megszerzését látják a gyógyszerészek szükségesnek. Ez a tény azt mutatja, hogy elsősorban ezen tárgyak ismeretanyagából szükséges a folyamatos továbbképzés. Elég magas számban szerepelnek a válaszok között a hatástani tudást alapozó tárgyak is, így a kórélettan, a klinikai gyógyszerészet, az anatómia-élettan, a biofarmácia. Figyelemre méltó azonban, hogy az idegen nyelv ismeretének hiánya 11 gyógyszerésznél felvetődött.

Az, hogy a választ adók 62%-a közfoglalmú gyógyszerésztárban dolgozik, eleve meghatározza e utóbbi kérdésre adott válaszokat. A patikai gyakorlatban a hatástan az, amelyre minden gyógyszer-expediálásnál, valamint az orvosokkal való napi kapcsolattartásban szükség van, a technológia tudása a gyógyszerkészítésnél elengedhetetlen és a gyógyszerügyi szervezés ismeretét a különböző szabályok teszik szükségessé.

11 Milyen tantárgy felvételét javasolná az egyetemnek?

Legtöbben a gyógyszerészi marketinget (6), a természetgyógyászatot (4), gyógyszerhatású készítmények ismeretét és a homeopátiát (3) ajánlották.

Megjegyzem, hogy az oktatásra javasolt tantárgyak egy részét már az egyik vagy másik egyetemen választható tantárgyként tanítják, illetve más tantárgy keretein belül ismertetik. A javasolt tárgyak azonban tükrözik, hogy a pályakezdők egy része a gyógyszer- és gyógytermékkereskedelemben helyezkedett el, ahol keveslik az egyetemen oktatott ilyen irányú ismereteket.

12. A szakdolgozatában feldolgozott témát hasznosította-e az egyetem elvégzése után?

Ezt a kérdést azért tettem fel, mert 1985 óta miniszteri rendelet írja elő, hogy a hallgatók kötelesek szakdolgozatot készíteni és azt az illetékes szakszabvány előtt megvédeni. Kérdésemre 69-en igennel válaszoltak.

13 Ha igen, hogyan?

Erre a kérdésre már csak 46 válasz érkezett.

Legtöbben – 38-an – napi gyógyszerészi munkájukban, négyen különböző előadások készítésénél, ketten kutatómunkákban, egy doktori értekezés készítésénél, egy törzskönyvezési feladat elvégzésénél hasznosították a szakdolgozat készítésekor szerzett ismereteket. Tudom, hogy a rendelet alkotóknak a célja a szakdolgozat iratásával elsősorban az volt, hogy a választott szaktárgy ismereteit bővítsék, mégis úgy gondolom, hogy az egyetemen

a szakdolgozat címe megadásánál esetleg több, a gyakorlatban hasznosítható témát kellene szerepeltetni.

14 Szakgyógyszerészi képesítés megszerzését megindította-e?

Egyelőre csak 119-en tüzték ki célul és indították el továbbképzéseiket.

15 Ha igen, milyen szakkól?

Örvedetes, hogy ezen belül közül azonos számmal készülnek a gyógyszerellátási és gyógyszerügyi szervezés (56), illetve gyógyszerhatástan (50) szakvizsgára kollégáim.

16 Végez-e valamilyen tudományos munkát?

27-en válaszoltak igennel.

17 Végez-e valamilyen szakmai vagy társadalmi szervezetben választott tisztségviselőként munkát?

Tizen vállaltak ilyen jellegű feladatot.

18 Ha igen, hol?

Ketten a Kamarában, nyolcan különféle ifjúsági szervezetben tevékenykedtek.

19. Elégedett-e pályaválasztásával?

Elégedett 246. 29-en nemleges, 20-an is-is választ adtak.

20 Ha nem, milyen pályát választana most?

A legtöbbben jogász vagy közgazdász pályát választának, majd a pénzügyi illetve pedagógusi pálya népszerű.

Befejezésül felmérésem alapján a következő javaslatokat szeretném tenni:

1. Az ötödéves gyógyszerészhallgatók figyelmét fel kellene hívni arra, hogy a megpályázott munkahelyről előre szerezzenek kellő információt, hogy minél kevesebb legyen a rövid időn belüli kényszerű munkahely változtatás.

2. A pályakezdők által az oktatásban hiányolt tantárgyakat szabadon választható tárgyak között oktassák.

3. A szakdolgozatok készítéséhez a témák kiírásánál az egyetemen jobban támaszkodjanak a gyakorlat igényeire. A témaválasztásban és a kidolgozásban az oktató gyógyszerészek segítséget tudnak adni.

4. A munkáltatók igényeljék és támogassák a fiatal gyógyszerészek szakmai fejlődését, különböző továbbképzéseken való részvételüket és a szakgyógyszerész képesítés mielőbbi megszerzését.

I. Közhelyi: *Where are you and how are you young pharmacists starting on your career?*